

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

SEMNELE ȘI SIMPTOMELE CANCERULUI LA COPII ȘI TINERI

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

**Mesajul Doamnei Olga Cridland,
Președinte Asociația P.A.V.E.L.
(Primind Ajutor, Viața Este Luminoasă !),
Asociația părinților care au copii bolnavi de cancer în România:**

La început nu au fost cuvintele. La început a fost frică, durere, confuzie și lipsă de informații. Într-adevăr, boala aceasta este una rară, nu auzisem de ea. Mai mult, și medicii parcă vorbeau într-un altfel de cod, de limbaj. Am descoperit, apoi, că este și curabil, contrar temerilor mele firești de părinte. Fiul meu este în viață și pentru că eu am fost un părinte responsabil, iar el și-a găsit puterea de a lupta. Am cunoscut și eu frica aceea pe care o știu toți părinții, dar nu am paralizat, am rămas și mai atentă, grijulie, iubitoare și sensibilă la fiecare modificare de puls a copilului meu. Am permis ca dragostea să învingă cancerul, alături de medici, familie și alte persoane pe care le-am descoperit atunci când a fost nevoie.

Dragi părinți, aceasta este o broșură informativă. Întotdeauna un părinte informat este un părinte mai responsabil și iubitor. Am realizat acest material tocmai pentru că sănătatea rămâne unul din lucrurile cele mai de preț pentru copiii și familiile noastre!

Cu drag,
Olga Cridland, mama unui copil supraviețuitor al cancerului

SEMNELE ȘI SIMPTOMELE CANCERULUI LA COPII ȘI TINERI

- paloare și / sau oboseală extremă;
- febră persistentă, în afara episoadelor de infecție acută;
- vânătăi persistente și fără legătură cu traumatisme;
- infecții respiratorii persistente sau recurente, aparent neinfluențate de tratamentul recomandat de medic;
- apariția oricărei formațiuni tumorale (umflături) vizibile, palpabile;
- ganglioni limfatici palpabili, de volum crescut (laterocervical și/sau axilar și/sau inghinal);
- creșterea în volum a abdomenului;
- dureri osoase (în special în perioada de creștere accelerată la adolescent);
- dureri persistente ale spatelui;
- dureri de cap persistente, asociate cu vărsături;
- stare de conștiență alterată, leșinuri sau convulsii;
- creștere anormală a capului (la copii sub 2 ani), mișcări anormale ale capului și/sau ale ochilor;
- lipsa reacției vizuale (nu mai urmărește stimulii vizuali);
- reflex pupilar alb ("ochi de pisică") - poate apărea inițial doar în poze și la vârstă foarte mică;
- strabism nou instalat sau o schimbare a acuității vizuale;
- tulburări de mers (mers anormal sau șchiopătat), tulburări de echilibru;
- scăderi inexplicabile ale performanțelor școlare;
- schimbări inexplicabile ale comportamentului sau ale dispoziției;
- nervozitate;
- oprirea sau regresia dezvoltării motorii.

Copiii care prezintă oricare dintre aceste semne sau simptome trebuie examinați de medic fără întârziere. Cauzele simptomatologiei menționate sunt de cele mai multe ori afecțiuni care nu sunt cancer, dar pot fi și semne de debut ale unei boli maligne, care, diagnosticată în stadiu incipient, se poate vindeca.

În cazurile în care simptomatologia nu dispare în scurt timp, sub tratamentul indicat de medicul de familie sau de medicul pediatru, se recomandă și consult oncologic într-unul din centrele de diagnostic oncologic din țară. În centrele specializate în diagnosticul și tratamentul cancerelor la copil, medici cu experiență vor face rapid investigațiile necesare pentru infirmarea diagnosticului de cancer. În cazurile (rare) în care se confirmă diagnosticul de malignitate, în aceste centre, cu experiență de peste 25 de ani, se poate începe rapid tratamentul corespunzător, conform protocoalelor de tratament ale Societății Internaționale de Oncologie Pediatrică, ce oferă copilului șansa maximă de vindecare.

CE ESTE CANCERUL?

Este puțin probabil ca fiul sau fiica dumneavoastră să aibă cancer. Totuși, ca părinți, trebuie să știți care sunt semnele și simptomele de debut în cancer la copii. Fiți atenți la schimbările bruște, persistente, ale sănătății sau ale comportamentului copilului.

În general, termenul de **cancer** se referă la un grup de afecțiuni caracterizate prin creșterea anormală și necontrolată a unor celule, care invadează țesuturile înconjurătoare și care se pot răspândi la distanță de țesutul sau organul de origine (metastazare).

Multe din cazurile de cancer apărute în perioada copilăriei se datorează unui dezechilibru genetic, care generează o proliferare excesivă și necontrolată a unor celule anormale.

Nu toate tumorile sunt canceroase. Deși celulele unei tumori se înmulțesc într-un mod necontrolat, ele pot fi benigne sau maligne.

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

Cuvântul *malign* înseamnă *rău*, în contrast cu *benign*, care înseamnă *inofensiv*. Ambele descriu apariția și evoluția celor două tipuri de tumori în lipsa tratamentului.

Cancerul este o boală mai rar întâlnită la cei mici decât la adulți, dar reprezintă cauza cea mai importantă de deces la copil și la adolescent. Tipurile de cancer care apar la copil sunt diferite de cele ale adultului, ca localizare, frecvență și tratament. Deși există diferite tipuri de cancer la copii, 85% dintre acestea au semne de avertizare similare. Părinții, persoanele care îngrijesc copiii, educatorii și profesioniștii din sănătate trebuie să fie atenți la unele dintre posibilele semne și simptome de cancer.

Cancerul la copii poate fi diagnosticat precoce!

DIAGNOSTICAREA PRECOCE A CANCERULUI SALVEAZĂ VIAȚA

7

Cancerul pediatric poate apărea la orice vârstă cuprinsă între perioada neonatală și adolescență. Diagnosticarea precoce și tratamentul adecvat cresc cu 60-70% șansele de vindecare.

Cel mai probabil, copilul dumneavoastră nu se va îmbolnăvi de cancer. Cancerul este mai puțin frecvent la copii. Cele mai multe cancere (99 %) se dezvoltă la adulți și în special la persoanele în vârstă. Aproximativ unul din șase adulți va dezvolta un cancer în timpul vieții, în timp ce unul din 300 de copii va dezvolta cancer înainte de vârsta de 20 de ani. Cancerul este cea mai frecventă cauză de deces la categoria de vârstă 1 - 16 ani.

Întrucât majoritatea semnelor și a simptomelor de cancer la copii pot fi atribuite și unor afecțiuni benigne, diagnosticarea cancerului poate fi un proces întârziat. Trebuie să aveți încredere în instinctul dumneavoastră și să lucrați în echipă cu medicul, folosind ceea ce știți dumneavoastră despre copil și cunoștințele medicale ale doctorului, pentru a apăra sănătatea

copilului dumneavoastră. Cancerul la copii progresa rapid. Un diagnostic precoce și instituirea rapidă a tratamentului cresc mult șansele copilului de a supraviețui și de a trăi o viață lungă. Diagnosticat în stadii incipiente ale bolii, pacientul poate beneficia la maximum de posibilitățile oferite de terapia actuală, cu șanse maxime de vindecare și risc minim de efecte secundare la distanță.

Cauze ale cancerului la copii și tineri

Factorii care declanșează cancerul la copii, de obicei, diferă de cei care cauzează cancer la adulți, cum ar fi fumatul sau expunerea la toxine de mediu. Rar, poate exista un risc crescut pentru cancer în copilărie la copiii care au o afecțiune genetică, de exemplu sindromul Down. În cele mai multe cazuri, cancerul în copilărie este cauzat de mutații genetice nemoștenite sau modificări în genele celulelor în creștere. Deoarece aceste erori apar la întâmplare și imprezibil, nu există nicio modalitate eficientă de a le preveni. Multe cancere la copii apar, ca și la adulți, ca rezultat al mutațiilor genetice care duc la proliferarea celulară necontrolată. La adulți, aceste mutații genetice sunt determinate de expunerea la factori ambientali (fumat, azbest, radiații ultraviolete). Factorii de mediu care pot determina cancerele în copilărie sunt dificil de identificat, deoarece aceste boli sunt rare. Mutațiile genetice care pot determina cancer pot apărea în perioada de dezvoltare fetală intrauterină. De exemplu, unul din 100 de copii se nasc cu modificarea genetică de risc pentru leucemie, dar numai unul din 800 dintre aceștia fac leucemie.

Orice părinte trebuie să știe:

- **Controalele medicale regulate sunt obligatorii;**
  - **Orice semn sau simptom de boală trebuie investigat, diagnosticat și tratat până la dispariție;**
  - **Orice schimbare în starea de sănătate a copilului trebuie atent analizată de medic și de părinți.**
-

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

În funcție de tipul de cancer, semnele și simptomele de debut pot fi diferite:

Cefaleea (durerea de cap), de intensitate progresivă, calmată inițial de vărsături, asociată sau nu cu semne neurologice (mers nesigur, strabism, pareze) poate anunța o tumoră cerebrală.

Adenomegalia (creșterea în volum a ganglionilor limfatici) cu localizări diferite (laterocervical, axilar, supraclavicular etc.) este prezentă în leucemii, limfoame. Durerile osoase localizate pot însoți o tumoră osoasă malignă. Acestea apar mai ales la adolescenți, în perioada de creștere accelerată.

Creșterea în volum a abdomenului printr-o formațiune tumorală se întâlnește în tumori renale și neuroblastoame abdominale.

Hepato-splenomegalia (mărirea de volum a ficatului și/sau splinei) poate anunța o boală malignă (leucemie, limfom, hepatoblastom, etc.).

Asocierea de febră cu sindrom hemoragic (vânătași, sângerări) și paloare marcată este sugestivă pentru o leucemie acută.

Tipuri de cancer întâlnite la copii

Cele mai frecvente malignități la copil sunt leucemiile și limfoamele (35- 45%) și tumorile cerebrale (20%). Urmează cancerurile considerate specifice copilului (retinoblastomul, nefroblastomul, neuroblastomul), urmate de sarcoamele osoase și de țesuturi moi. În rest, copiii pot face, mai rar, alte forme de cancer (hepatic, rinofaringian, ovarian, testicular, etc). Șansele de vindecare în cancerurile copilului sunt foarte mari.

Dacă în anii '60 rata de vindecare era de 50%, după anii '90 a ajuns la peste 80%. Procentele de supraviețuire de lungă durată diferă în funcție de forma de cancer, de localizare și, mai ales, de stadiul bolii la diagnostic.

Un cancer în stadiu incipient poate fi vindecat în procent de peste 90% (nefroblastom, limfom Hodgkin, tumori cu celule germinale, retinoblastom).

LEUCEMIA

Leucemia este un cancer al măduvei, miezul spongios al oaselor care produce celulele sângelui. Este responsabilă pentru aproximativ 25% -30% dintre toate formele de cancer la copii. Aproximativ 1 din 1000 de copii este diagnosticat cu leucemie înainte de a împlini 19 ani, deși aceasta este mai des întâlnită la copiii mai mici de 10 ani.

În cazul leucemiei, celulele albe anormale se divid incontrollabil în detrimentul celulelor normale din fluxul sanguin, celulele albe anormale nu sunt mature și, prin urmare, nu își pot îndeplini funcția de luptă împotriva infecțiilor. Aceste celule sufocă celulele albe sănătoase, precum și celulele roșii, care duc oxigen în corp, și trombocitele, care controlează coagularea sângelui.

Leucemia se tratează cu chemoterapie combinată uneori cu radioterapie. Rata de supraviețuire timp de cinci ani pentru copiii diagnosticați cu leucemie este de aproximativ 85%.

Semne și simptome:

- letargie, slăbiciune, paloare, amețală;
- dureri difuze de spate, picioare și încheieturi, dureri de cap, probleme la stat în picioare sau mers;
- vânătăi care apar prea ușor, sângerări neobișnuite, sângerări frecvente ale nasului, sângerări ale gingiilor, petesii (puncte roșii pe piele);
- infecții repetate, frecvente;
- febră care durează mai multe zile;
- lipsa poftei de mâncare, pierdere în greutate;
- ganglionii limfatici umflați, abdomen balonat sau dur, ficat sau splină mărite;
- transpirații nocturne;
- nervozitate.

Un copil în primele stadii ale leucemiei poate prezenta unele sau toate

simptomele de mai sus. Aceleași simptome sunt atribuite și gripei. Acest fapt face ca diagnosticul să fie extrem de dificil. Părinții copiilor bolnavi de leucemie își amintesc că, în săptămânile dinainte de a fi diagnosticat, copilul lor era mai obosit ca de obicei. Un copil cu leucemie poate avea probleme în a-și continua activitățile normale și poate să nu aibă energia de a face măcar activitățile lui preferate. Mulți părinți spun că, înainte de a fi diagnosticat cu leucemie, copilul a avut o infecție sau o gripă care nu se mai vindeca. Rememorând perioada de debut a bolii, părinții realizează că, de fapt, copilul a mai avut și alte simptome dintre cele menționate mai sus.

Ce să faceți?

Duceți copilul la medic. Medicul trebuie:

- să verifice dacă ficatul, splina sau ganglionii limfatici au dimensiuni crescute;
- să recolteze sânge pentru hemo-leucogramă completă.

Analiza sângelui este crucială pentru diagnostic. O analiză de sânge este destul de ieftină și trebuie să insistați să fie făcută, dacă ați citit lista de mai sus a simptomelor și aveți bănuiala că fiul sau fiica dumneavoastră ar putea suferi de leucemie.

Dacă medicul dumneavoastră nu vă trimite la un laborator pentru o analiză a sângelui, mergeți la alt medic. Nu așteptați! Leucemia avansează rapid și trebuie tratată cât mai repede.

Analiza sângelui unui copil bolnav va arăta, cel mai probabil:

- anemie (hemoglobina scăzută);
- posibil, limfoblaști (celule leucemice, globule albe imature);
- trombocite scăzute;
- nivel scăzut de celule albe normale;
- limfocite crescute.

Nu uitați că aproximativ 10% dintre pacienții cu leucemie au analize normale de sânge în momentul diagnosticării. Pentru a confirma leucemia, este nevoie de o analiză a măduvei osoase (medulogramă).

NEUROBLASTOMUL

Neuroblastomul este un cancer al sistemului nervos simpatic. Este responsabil pentru 5–7% din toate cancerurile care apar la copii. Aproximativ 1 din 6.000 de copii este diagnosticat cu neuroblastom înainte de a împlini cinci ani. Neuroblastomul este o tumoră solidă malignă, care se dezvoltă cel mai frecvent în abdomen sau în jurul coloanei vertebrale.

Tratamentul este diferit în funcție de stadiul bolii și de vârsta copilului. Neuroblastomul există uneori încă de la naștere (se poate dezvolta în viața intrauterină). Vârsta medie de diagnosticare este de doi ani. Aproximativ 25% dintre copiii cu neuroblastom au mai puțin de un an la diagnostic. Aceasta este categoria de vârstă cu prognosticul cel mai favorabil: rata de vindecare 90%. Nu se știe încă de ce copiii sub un an au șanse de vindecare mai mari decât în cazurile diagnosticate la vârste mai mari.

Semne și simptome:

- tumoră abdominală, toracică, de regiune cervicală sau pelvis;
- pierderea poftei de mâncare, amețeală, pierdere în greutate, dureri de stomac, constipație, dificultăți de urinare;
- schimbări la ochi: cearcăne, o pleoapă căzută, pupila care nu se contractă, probleme de vedere;
- durere toracică, tuse, dificultăți de respirație, tuse persistentă;
- durere sau amorțeală a extremităților inferioare, șchiopătat, incapacitate de a sta în picioare, împiedicare;
- dureri ale oaselor, febră, nervozitate;
- dureri de spate (durerile de spate nu sunt normale la copii).

Simptomele neuroblastomului sunt foarte variate, deoarece localizarea tumorii primare poate fi diferită.

Majoritatea neuroblastomelor se dezvoltă în abdomen.

Părinții pot simți o umflătură în timp ce își îmbracă sau își spală copilul.

O tumoră în abdomen îl poate face pe copil să se simtă balonat, poate provoca dureri de stomac, pierderea poftei de mâncare, constipație și dificultăți la urinare. Alte localizări tumorale pot fi capul, gâtul sau toracele.

Tumorile localizate la nivelul capului sau al gâtului pot debuta ca o umflătură, deformare. Copilul poate avea cearcăne și/sau vânătăi în jurul ochilor.

Tumorile toracice pot provoca dureri, dificultăți de respirație sau tuse persistentă. Tumorile care cresc în zona coloanei vertebrale pot provoca dureri, amorțeala extremităților inferioare, constipație și urinare cu dificultate, mers modificat sau imposibil.

Simptomatologia de debut poate fi necaracteristică, prin urmare orice semn neobișnuit sau simptom pentru care nu există cauze explicabile și tratabile trebuie investigat.

În majoritatea cazurilor de neuroblastom, când s-a stabilit diagnosticul, boala era deja răspândită în diverse organe (metastaze): oase, măduvă osoasă, ficat. Acest lucru poate provoca uneori simptome ca: dureri de oase, febră, nervozitate, transpirație, tensiune ridicată.

Ce să faceți?

Duceți copilul la medic. Medicul trebuie:

- să verifice dacă există o tumoră palpabilă;
- să recomande efectuarea unei analize a urinei.

Neuroblastomul secretă aproape întotdeauna substanțe (catecholamine) care sunt eliminate prin urină. Aceste substanțe au valori mai ridicate la 95% dintre copiii diagnosticați cu neuroblastom. Detectarea acestor substanțe se face în urina colectată timp de 24 de ore.

Dacă se suspectează un neuroblastom, se vor face alte teste, printre care radiografia, ecografie abdominală, tomografie a capului, a toracelui și a abdomenului, hemogramă, teste ale sângelui care evaluează funcția ficatului și a rinichilor, scintigrafie, medulogramă.

TUMORA WILMS

Tumora Wilms este o tumoră canceroasă care se dezvoltă în rinichi, dar diferită de cancerul renal al adulților. Reprezintă 6–7% din cazurile de cancer la copii. Afectează aproximativ opt dintr-un milion de copii sub 14 ani. Este mai frecventă la copii cu vârste sub 7 ani. Șansa de vindecare este foarte mare dacă diagnosticul se stabilește în stadii incipiente de boală: 90% din cazuri. Tratamentul include operație, chimioterapie și, posibil, radioterapie, în funcție de stadiul bolii.

Semne și simptome:

- creșterea în volum a abdomenului și/sau durere;
- grețuri, vărsături fără o cauză aparentă;
- constipație;
- pierderea poftei de mâncare;
- febră fără o cauză evidentă;
- transpirații nocturne;
- culoare anormală a urinei sau sânge în urină.

Copilul dumneavoastră poate avea unele sau toate aceste simptome. Simptomele sunt consecința unei tumori la rinichi. Tumora propriu-zisă poate fi palpată uneori. Rinichii sunt localizați spre partea din spate a abdomenului, iar umflătura poate crește în spatele rinichilor sau spre interior, ceea ce face să nu fie detectată cu ușurință. Uneori, aceste simptome sunt atribuite unei viroze abdominale comune și nu sunt considerate a fi grave de către doctor.

Ca regulă generală, atunci când simptomele de greață, durere de stomac, vomă durează mai mult de câteva zile, sunt motive de îngrijorare și ar trebui să mergeți la doctor.

Nu uitați că dumneavoastră sunteți cel mai bun judecător a ceea ce este normal la copilul dumneavoastră. În cazul în care copiii se comportă într-un mod diferit de comportamentul lor normal și prezintă simptome pe care nu le puteți explica, are febră care nu trece cu medicamente împotriva

febrei sau are orice alte simptome persistente, luați legătura cu medicul dumneavoastră.

Ce să faceți?

Duceți copilul la medic. Medicul trebuie să facă un examen abdominal.

Testele suplimentare pot include:

- analiza sângelui (hemogramă);
- test de urină;
- radiografie;
- ecografie;
- urografie și/sau tomografie computerizată.

La fel ca alte cancere, tumora Wilms progresa rapid. Diagnosticul precoce este premisa vindecării.

TUMORI CEREBRALE

Tumorile cerebrale reprezintă 20% din cancerele la copii. Simptomele depind de localizarea tumorii. Întrucât creierul controlează învățarea, memoria, simțurile (văz, auz, miros, gust, pipăit), emoțiile, mușchii, organele și vasele de sânge, simptomatologia este foarte diferită în funcție de localizarea tumorii. Cum copiii mici deseori nu se plâng de aceste simptome, părinții trebuie să se bazeze pe observațiile lor pentru a le constata.

Tumorile cerebrale se tratează chirurgical, cu radioterapie și chimioterapie. În funcție de tipul tumorii și de promptitudinea diagnosticului, rata de supraviețuire la cinci ani este de 40 – 80%.

Semne și simptome:

- frison în absența febrei ridicate;
- privire fixă, mișcări repetitive automate;
- vărsături fără senzație de greață;
- slăbiciune progresivă sau pierderea progresivă a abilităților de mișcare;
- menținerea capului înclinat într-o parte;
- probleme de mers și de echilibru;
- pubertate precoce;
- întârzieri de creștere;
- apnee în somn;
- probleme de vedere, strabism;
- durere de cap, mai ales dacă îl trezește pe copil din somn sau se manifestă dimineața devreme;
- durere de spate;
- schimbări de personalitate, nervozitate;
- sete excesivă, consum mare de lichide și urinare excesivă (rareori, dacă tumora apasă pe glanda pituitară).

Așa cum se întâmplă cu majoritatea cancerelor la copii, simptomele tumorilor cerebrale sunt întâlnite frecvent în afecțiuni neoncologice și pot crea confuzii, fiind deseori atribuite unor viroze, probleme neurologice sau chiar probleme emoționale. Mulți dintre părinții copiilor diagnosticați cu tumori cerebrale relatează despre intermitența simptomelor enumerate mai sus, simptome care nu aveau cauze aparente și care au persistat câteva luni înainte ca pediatrul să ceară efectuarea testelor prin care se diagnostichează o tumoră cerebrală.

Părinții copiilor cu tumori cerebrale îi sfătuiesc pe alți părinți să aibă încredere în presimțirile și instinctul lor. Când simțiți că fiul sau fiica dumneavoastră este altfel decât de obicei, duceți copilul la medic.

Persistența simptomelor este, de asemenea, importantă. Uneori, un profesor al copilului observă o schimbare de comportament sau de performanță. Luați în serios profesorii! Oftalmologii sunt uneori specialiștii care diagnostichează corect o tumoră cerebrală, deci se recomandă un consult oftalmologic când apar probleme de vedere.

În cazul în care copilul dumneavoastră este un bebeluș, unul dintre semnele de tumoră cerebrală poate fi creșterea perimetrului cranian. Zonele neosificate încă (0-2 ani) ale craniului permit creșterea în dimensiuni a capului pe seama excesului de lichid, care nu mai poate circula normal din cauza obstacolului tumoral (hidrocefalie).

Ce să faceți?

Duceți copilul la medic.

Medicul ar trebui să asculte cu atenție descrierea semnelor pe care le-ați constatat la copil și ale comportamentului copilului și ar trebui să vă pună întrebări referitor la aceste acuze. Dacă simptomatologia ridică suspiciuni serioase, trebuie efectuate un examen oftalmologic și alte investigații. Tumora nu se palpează. Medicul ar trebui să solicite efectuarea unor investigații imagistice specifice:

- **RMN cerebral;**
- **tomografie computerizată cerebrală.**

Probabil că medicul nu le va cere până când nu exclude toate celelalte posibilități. Orice tumoră cerebrală poate fi depistată prin RMN. Unele tumori nu sunt vizualizate la tomograf.

RABDOMIOSARCOMUL

Rabdomiosarcomul este o formă de sarcom al țesuturilor moi, un cancer - tumoră solidă - extrem de agresiv, cu evoluție rapidă, care se formează din celulele musculare striate nediferențiate.

Acest tip de cancer poate apărea oriunde în corp: cap, gât și în jurul ochilor, la extremități (umeri, brațe și picioare), în regiunea pelviană și pe tractul genito-urinar, în torace, plămâni și abdomen. Rabdomiosarcomul reprezintă 5 – 8% din cancerele diagnosticate la copii și are incidență crescută la categoriile de vârstă 2 - 6 ani și 15 - 19 ani.

Primul semn de boală este, de cele mai multe ori, apariția unei tumori (umflături) vizibile și/sau palpabile. Alte semne și simptome depind de localizarea tumorii.

Semne și simptome:

- tumoră sau umflătură dură și nedureroasă la atingere la nivelul extremităților (mâini, picioare), regiune testiculară, vaginală;
- pleoape căzute, ochi "împins" din orbită, modificări ale acuității vizuale;
- răgușeală, dificultăți la înghițire;
- durere abdominală care persistă mai mult de o săptămână.

Urmăriți tumorile mici care nu dispar în aproximativ o săptămână, ci cresc progresiv în dimensiuni. Fiți atenți, în special, la regiunea pelviană, la brațe și la picioare. De asemenea, observați orice schimbări la nivelul globilor oculari, asimetrii. Rabdomiosarcomul este o tumoră care crește rapid și, cu cât tratamentul este început mai devreme, cu atât prognosticul este mai favorabil.

Ce să faceți?

Duceți copilul la medic. Dacă doctorul constată simptomatologia suspectă pentru rabdomiosarcom, trebuie cerute următoarele teste:

- biopsie de șezut;

- hemogramă completă;
- radiografie;
- tomografie computerizată;
- RMN.

Biopsia este un test în care o bucată mică de țesut este prelevată și studiată la microscop, pentru a se vedea dacă există celule canceroase. Radiografiile, tomografiile și RMN-ul localizează exact tumora, ceea ce este necesar pentru planificarea unei eventuale intervenții chirurgicale, depistează tumorile interne.

Tratamentul pentru rhabdomyosarcom este multidisciplinar și include, de obicei, operație pentru îndepărtarea tumorii, chimioterapie și, uneori, radioterapie. Rata de supraviețuire depinde de localizarea și de stadiul cancerului la diagnostic. Statisticile actuale indică o rată de supraviețuire de cinci ani la 60% din cazuri, în ansamblu, și 80% pentru cazurile diagnosticate în stadii bune, localizate.

LIMFOMUL

Limfoamele sunt infiltrații de celule maligne ale sistemului limfatic. Sistemul limfatic include ganglionii localizați în regiunea gâtului, sub axile și în zona inghinală, cu care mulți părinți sunt familiarizați. Ganglionii sunt doar o componentă a sistemului limfatic, fiind conectați unii cu alții, precum și cu splina, timusul, părți din amigdale, stomac și intestinul subțire. Odată ce o malignitate apare într-o parte a sistemului limfatic, deseori se răspândește rapid în restul sistemului.

Limfoamele sunt de mai multe tipuri: Hodgkin și non-Hodgkin. Acestea se diferențiază după tipul celulelor. Ele au simptome similare, cum ar fi: creșterea de volum nedureroasă a ganglionilor limfatici în una sau mai multe zone ale corpului, febră și oboseală.

În limfoamele non-Hodgkin, celulele maligne care se multiplică necontrolat sunt limfocitele (un tip de leucocite care se adună în ganglionii limfatici). Creșterea malignă a limfocitelor este prezentă și în unele forme de leucemii (leucemia acută limfoblastică), ceea ce face ca, uneori, bolile să fie dificil de diferențiat de către medic.

În general, copiii cu limfoame au invazie minimă a măduvei osoase, în timp ce, în leucemie, invazia medulară este foarte mare. Rata de vindecare variază în funcție de tipul și de stadiul bolii. În stadiile I-II, procentele de vindecare sunt de peste 80% în limfoamele non-Hodgkin și peste 90% în limfoamele Hodgkin.

Semne și simptome:

- ganglioni limfatici umflați, în special la gât, sub axile sau în zona inghinală;
- umflarea feței, dificultăți respiratorii;
- slăbiciune și oboseală persistente;
- transpirație, mai ales noaptea;
- febră, fără evidența unei infecții intercurrente;
- pierdere de greutate, durere abdominală sau balonare;

- **dificultăți de respirație, tuse ocazională, uneori dificultăți la înghițire.**

În cele mai multe cazuri de limfom se constată o umflare nedureroasă, dură, a ganglionilor limfatici cu una sau mai multe localizări (gât, axilă, regiunea inghinală). Pot fi afectate și zone extraganglionare, ceea ce determină manifestări și simptome mai puțin specifice.

Afectarea tractului gastrointestinal duce la dureri abdominale, icter, diaree, sângerări gastrointestinale și constipație. Afectarea splinei sau a ficatului determină creșterea în volum a acestora. Dacă este afectată măduva osoasă, se manifestă neutropenie, oboseală, sângerări sau apar frecvent vânătăi.

Ce să faceți?

Duceți copilul la doctor, care îi va face o examinare atentă și va cere următoarele analize:

- **hemoleucogramă completă;**
- **radiografia toracelui.**

În acest stadiu, la mulți copii se va diagnostica o afecțiune benignă. Uneori, în cazul unui copil cu ganglioni măriți, medicul urmărește atent, la interval de câteva zile, evoluția acestora, prescrie tratament antibiotic, dacă este prezentă concomitent o infecție respiratorie, recomandă teste pentru diferite afecțiuni benigne (parazitoze), care ar putea cauza adenopatii. În cazurile în care ganglionii afectați nu revin la dimensiuni normale sau cresc în dimensiuni, pacientul va fi îndrumat către un specialist de oncologie pediatrică pentru continuarea investigațiilor diagnostice. Pasul următor este efectuarea unei biopsii ganglionare și examinarea țesutului ganglionar la microscop. Se vor face teste pentru diferențierea tipului de limfom. Alte investigații necesare pentru stabilirea stadiului bolii sunt: examene CT și RMN torace, abdomen, pelvis, medulogramă, ș.a.

Limfoamele se tratează, de obicei, cu o combinație de chimioterapie și/sau radioterapie și/sau transplant de măduvă. Rata de vindecare variază mult în funcție de tipul de limfom, de stadiul și de evoluția bolii.

RETINOBLASTOMUL

Retinoblastomul este o tumoră malignă localizată la nivelul globului ocular, cu punct de plecare a proliferației maligne în celulele retiniene ale ochiului. Este cel mai des întâlnit tip de tumoră oculară la copii. Apare, de obicei, înaintea vârstei de cinci ani și se poate manifesta la unul sau la ambii ochi. În unele cazuri, boala este ereditară. Retinoblastomul reprezintă 3- 4% din toate cazurile de cancer întâlnite în copilărie: aproximativ 1 din 15.000 de copii este diagnosticat cu acest tip de cancer.

Semne și simptome:

- culoare albicioasă la nivelul pupilei, comparat cu *reflexul ochiului de pisică*;
- reducerea câmpului vizual (copilul mic înclină capul pentru a vedea mai bine și a prinde jucăria care i se oferă);
- strabism (privire "crușiș")
- iritație roșie a ochiului, care persistă.

Cel mai comun simptom este o culoare albicioasă în spatele pupilei (regiunea închisă la culoare din centrul ochiului).

La evaluările de rutină ale sănătății copilului, pediatrul controlează, de obicei, ochii copilului, pentru a verifica dacă se manifestă acest simptom sau altele.

Ca părinte, și dumneavoastră ar trebui să verificați ochii copilului, între controalele la medic.

Dacă observați anomaliile enumerate mai sus, ar trebui să solicitați un consult oftalmologic la un oftalmolog specializat în boli ale ochiului la copil. Poate fi necesară o examinare oftalmologică sub anestezie generală de scurtă durată, pentru a evalua mai amănunțit ochii copilului.

Retinoblastomul se tratează prin operație, chimioterapie și radioterapie. Statisticile curente indică o rată de vindecare de 80-90 %.

CANCERUL OSOS

Osteosarcomul și sarcomul Ewing sunt cele mai întâlnite tipuri de boli maligne ale oaselor la copii. Osteosarcomul, cel mai răspândit dintre cele două tipuri, este localizat, de obicei, la nivelul oaselor din jurul genunchiului. Sarcomul Ewing poate afecta oasele pelvisului, ale coapselor, ale antebrățelor sau coastele. Cancerul osos apare mai frecvent la copii și adolescenți cu vârste între 10 și 20 de ani, reprezentând 6% din toate tipurile de cancer la copii.

Semne și simptome:

- dureri osoase cu localizare constantă și unică;
- umflare sau întărire a unei zone din jurul unui os sau al unei încheieturi;
- durere și dificultăți în efectuarea mișcărilor;
- oboseală, febră, scădere în greutate, anemie.

Durerea este cel mai întâlnit simptom. Durerea poate apărea înainte de apariția tumorii sau a deformării regiunii afectate. Uneori, durerea poate fi intermitentă sau poate dispărea spontan sau după administrarea de analgezice uzuale (paracetamol, nurofen, aspirină). În cazurile în care durerea reapare în același loc, sunt necesare investigații imagistice (radiografii).

Ce să faceți?

Duceți copilul la medic. Medicul va examina copilul și va solicita:

- analize de sânge;
- radiografii.

Dintre analizele de sânge, fosfataza alcalină poate fi sugestivă pentru o tumoră osoasă. O cantitate mare de fosfatază alcalină se găsește în sânge, atunci când celulele care formează țesutul osos sunt foarte active, cum este

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

cazul la copiii și adolescenții în creștere sau atunci când un os rupt se vindecă ori în cazul unui cancer osos. Acest test nu este un indicator sigur al unui cancer osos, dar un rezultat pozitiv sugerează necesitatea altor investigații. În cazul în care există suspiciunea unui cancer osos, medicul va îndruma pacientul către un ortoped și către oncologie pediatrică. Pentru precizarea diagnosticului, este necesar efectuarea unei biopsii osoase. Se va recolta un fragment de țesut bolnav și va fi examinat la microscop de către anatomopatolog. În cazul în care diagnosticul se confirmă, vor fi necesare și alte investigații: RMN, CT torace, ș.a. Aproximativ 25% din cancerurile osoase s-au extins deja, de obicei la plămâni, până la momentul diagnosticării.

Cancerul osos se tratează prin chimioterapie și prin operație pentru îndepărtarea tumorii. În toate cazurile de cancer osoase, chimioterapia trebuie începută cu 3-4 luni înaintea intervenției chirurgicale. Prognosticul depinde de localizarea tumorii, de tipul de cancer, de prezența sau absența metastazelor. Rata generală de supraviețuire în cazul cancerelor osoase la copii este de 70%.

CAUZELE DIAGNOSTICĂRII TARDIVE A CANCERULUI LA COPII:

- adresabilitate tardivă a familiei către medicul de familie și/sau medicul pediatru;
- recunoaștere tardivă a semnelor de debut ale cancerului de către medicul de familie și/sau pediatru;
- îndrumare tardivă a pacientului cu suspiciune de boală malignă către un centru medical de diagnostic și tratament în cancerele copilului.

26

Mituri și păreri FALSE despre cancerul la copii

- **Orice tumoră este canceroasă.**

NU toate tumorile sunt canceroase (maligne). În unele cazuri, celulele care au suferit modificări continuă să crească local, fără să se împrăție în alte zone ale organismului, formând așa - numitele tumori benigne. Acestea pot deveni o problemă prin presiunea exercitată asupra țesuturilor sau organelor vecine și trebuie înlăturate chirurgical, dar nu necesită tratamente oncologice (chimioterapie, radioterapie).

- **Cancerul este o sentință la moarte.**

Rata de supraviețuire a copiilor bolnavi de cancer este foarte ridicată (aproximativ 75 – 80% din pacienții care primesc tratament de specialitate se vindecă). În cazul leucemiei acute limfoblastice, de exemplu, rata de supraviețuire la cinci ani după tratament este de peste 85%.

- **Mediul în care a crescut copilul (alimentația, poluarea etc.) a cauzat apariția cancerului la copil.**

Factorii de mediu nu influențează apariția cancerului la copii. Durata

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

acțiunii factorilor ambientali asupra organismului (fumatul, toxinele alimentare și nealimentare) pentru producerea unui cancer este de 15-20 de ani, astfel încât aceștia nu pot fi responsabili de cancerule pediatrice.

Până în prezent, nu s-a demonstrat că vreun tip de aliment ar putea determina apariția cancerului la copii.

- **Cancerul este contagios.**

Cancerul **NU** este molipsitor, deci nu se poate transmite nici de la adult la copil, nici de la un copil la altul sau de la copil la adult. Este adevărat că, uneori, în timpul tratamentului, se recurge la izolarea copilului. Această măsură nu are scopul de a preveni răspândirea bolii, ci protejează copilul de infecții, ținând cont de vulnerabilitatea sistemului imunitar, slăbit de boală și de tratament.

Câteva măsuri de prevenție

Părinții pot reduce riscul îmbolnăvirii de cancer, la maturitate, a copiilor lor luând următoarele măsuri:

- includerea a cinci porții de fructe și legume pe zi în dietă și evitarea alimentelor de tip fast-food, a snacks-urilor și a altor alimente nesănătoase;
- protejarea expunerii la soare, prin folosirea unor creme de protecție solară cu FPS peste 15;
- protejarea copiilor împotriva fumatului pasiv, prin interzicerea fumatului în casă și lângă copil;
- încurajarea activităților fizice, prin susținerea programelor de sport școlar sau făcând sport împreună cu copiiiilor.

SERVICIILE DE SĂNĂTATE DIN ROMÂNIA ÎN DOMENIUL ONCOLOGIEI PEDIATRICE

Instituții medicale

BUCUREȘTI

- **Institutul Oncologic “Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu”,**
Secția de oncologie pediatrică
Adresa: Șoseaua Fundeni Nr. 252 Sector 2, București, cod 022338
Telefon: 021.318.32.52, 021.318.32.69
E-mail: office@iob.ro
Web: www.iob.ro
- **Spitalul Clinic Fundeni București, Clinica de Pediatrie**
Adresa: Șoseaua Fundeni, Nr. 258, clădirea A, etaj 6 și 7, Sector 2
Telefon centrală: 021.318.04.24/ 1101, 1102, 1107, 1150, 1178
Secretariat: 021.318.04.21.
Web: www.icfundeni.ro; http://www.icfundeni.ro/ped1_pr.htm
- **Departamentul de Hemato-Oncologie și Transplant Medular al Institutului Clinic Fundeni**
Adresa: Șoseaua Fundeni Nr. 258 Sector 2, București
Telefon: 021.318.04.00/ 401, 402, 425, 426, 427
Web: www.icfundeni.ro
- **Spitalul clinic de urgență pentru copii “Maria Sklodowska Curie”**

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

Adresa: Bd. Constantin Brâncoveanu nr. 20, sector 4, București
Telefon: 021.460.30.26; 021.460.42.60 (centrala); 021.461.10.16
TEL VERDE 0.900.800.951
E-mail: spital@mscurie.ro, office@mscurie.ro
Web: www.mscurie.ro

- **Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii “Grigore Alexandrescu”**

Compartimentul HEMATOLOGIE - ONCOLOGIE PEDIATRICĂ

Adresa: Bd. Iancu de Hunedoara nr. 30-32, Sector 1

Telefon (Centrala): 021.212.93.72; 021.212.93.66

Web: <http://www.gahospita.go.ro/>

BRAȘOV

- **Spitalul clinic de copii Brașov. Clinica III Pediatrie**

Compartiment de hemato-oncologie pediatrică

Adresa: Str. Nicopole, nr. 45, Brașov

Telefon: 0268.415.130, interior 151

CLUJ NAPOCA

- **Institutul Oncologic “Prof. Dr. I. Chiricuță”**

Adresa: Str. Republicii nr 34-36, cod 400015, Cluj-Napoca.

Telefon: 0264.598.362, 0264.598.363, 0264.598 364, 0264.591.281

0264.450.753 Birou informații

0264.592.766 Secția de Hematologie

Web: <http://www.iocn.ro/>

- **Spitalul Clinic de Urgențe pentru Copii Cluj-Napoca**

Adresa: Str. Moșilor nr. 68, cod poștal: 200200

Telefon: 0264.597.706/ 197.706/ 199.463

Email: it@spitcocluj.ro

Web: <http://www.spitcocluj.ro/>

CONSTANȚA

- **Spitalul Județean Clinic de Urgență**

Adresa: Str.Tomis 142, Constanța, 900591

Tel/fax: 0241.699.009/ 520.208 / 662.222/ 616.784

CRAIOVA

- **Spitalul Clinic Județean de Urgență Craiova**

Clinica a II-a pediatrie, compartiment oncopediatrie

Adresa: Craiova, str. Tabaci, nr. 1, 200642

Telefon: 0251-502200 (centrala spitalului)

Email: scjuc.craiova@gmail.com

Web: <http://www.scjuc.ro>

30

IAȘI

- **Spitalul de Urgență pentru Copii "Sf. Maria"-
secția de hematologie și oncologie pediatrică**

Adresa: str. Vasile Lupu nr. 62, cod 700309, Iași

Telefon: 0232/264266 / 254331

Email: sp_sfmaria_iasi@yahoo.com

Web: <http://sfmaria.iasi.mednet.ro/>

ORADEA

- **Spitalul Clinic Municipal "Dr. Gavril Curteanu",
clinica de pediatrie, departamentul de oncohematologie**

Adresa: Str. Corneliu Coposu nr. 12, Oradea, jud. Bihor

Telefon: 0359.803.800

Web: <http://www.scmo.ro/>

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

TÂRGU MUREȘ

- **Spitalul Clinic Județean de Urgență Târgu Mureș – Secția pediatrie**

Adresa: Târgu Mureș, Str. Gheorghe Marinescu, nr. 50

Telefon: 0265/ 218722/ 212344

Web: <http://www.spitjudms.ro/sectia-clinica-pediatrie.html>

- **Spitalul Clinic Județean Mureș – Secția clinică pediatrie**

Adresa: Str. Gheorghe Marinescu, nr. 38, Tg. Mureș

Telefon: 0265.214.411

Web: <http://www.spitaljudeteanmures.ro>

TIMIȘOARA

- **Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Louis Turcanu”**

Adresa: Str. Doctor Gabor Liviu nr. 2, Timișoara

Tel: 0256.203.303, 0256.203.356

Web: <http://www.spital-copii-timisoara.info/regulamente.php>

- **Clinica III - Compartimentul de Onco-hematologie și Transplant Medular al Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii „Louis Turcanu”**

Adresa: str. Nemoianu, nr. 2, Timișoara

Telefon: 0256.203.373

Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului

Nevoile de asistență socială sunt acoperite de structurile teritoriale ale Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, de instituții cu atribuții de asistență socială la nivel local (aflate în subordinea Consiliului Județean și Consiliului Local) precum și de diverși reprezentanți ai societății civile ce desfășoară activități în acest domeniu. Consiliile locale ale municipiilor, orașelor și comunelor înființează, în subordinea lor, serviciul public de asistență socială, la nivel de direcție sau, după caz, serviciu în scopul prevenirii sau limitării unor situații de dificultate sau vulnerabilitate care pot duce la marginalizare sau excluziune socială.

Asociații de pacienți și organizații

BACĂU

- **Asociația Sofi Roz Bacău**

Adresa: Bacău, Str. Slănicului 5/5, E-mail: office@sofiroz.ro
Telefon: 0334809810 / 0746987315 Web: <http://www.sofiroz.ro>

- **Asociația Lumina**

Adresa: str. Slatina, sat Luncani, com. Mărgineni, jud. Bacău
Telefon/fax: 0234/5155.887 Web: www.asociatialumina.eu

BIHOR

- **Fundația Hospice Emanuel**

Adresa: Str. Redutei nr. 1A, Oradea cod 410061, jud Bihor
Telefon: 0259.475.222; 0722.848.741 E-mail: office@emanuelhospice.org
Web: <http://www.emanuelhospice.org/>

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

BISTRIȚA NĂSĂUD

- **Asociația "Clubul Amazoanelor Bistrițene" Bistrița**

Adresa: Str. Liviu Rebreanu , Nr.18, Bistrița

Telefon: 0747277979 E-mail: amazoanelebistritene@yahoo.com

BRAȘOV

- **Asociația Bolnavilor de Cancer România Brașov**

Adresa: Brașov Str. Gladiolelor nr.4, și B-dul. Griviței 91/D/6

Telefon: 0723240223 E-mail: abc_romania@yahoo.com

- **Asociația „Amuradia”**

Adresa: Brașov, Str. Liviu Cornel Babeș Nr. 1, Bl. 5, Sc. B, Ap. 24.

Telefon: 0729033311

E-mail: ramona_timofte@yahoo.com

Web: <http://www.zambet-de-copil.ro>

BUCUREȘTI

- **Asociația P.A.V.E.L.**

Adresa: Șos. Mihai Bravu 311-313, Bl. SB1, Sc. 1, Ap. 1, cod 030309
Sector 3, București "Centrul de Resurse și Servicii P.A.V.E.L."

(în incinta Institutului Oncologic "Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu"

Adresa: Șoseaua Fundeni Nr. 252, etajul1, Sector 2, București,

Tel/Fax: 021.311.27.00 / 021.311.27.19

Email: pavel_romania@yahoo.com

Web: <http://www.asociatiapavel.ro/>

- **Federația Asociațiilor Bolnavilor de Cancer (FABC)**

Adresa: Str. Intrarea Teleajen Nr. 5, Sector 2, București

Tel/fax: 0723.240.223 / 021.253.05.91

E-mail: fabc_romania@yahoo.com;

Web: www.fabc.ro

- **Asociația Pacienților cu Limfom București**

Adresa: București, str. Câmpia Libertății nr. 27
Telefon: 0788306205 E-mail: asoclimfom@gmail.com

- **Asociația Dăruiește Viață**

Telefon: 0729.999.777
E-mail: contact@daruiesteviata.ro Web: <http://www.daruiesteviata.ro/>

- **Asociația M.A.M.E.**

Adresa: Str. Mendeleev nr. 37, București, Sector 1
Telefon: 021.315.01.89; 0735.163.777
E-mail: office@asociatiamame.com Web: <http://www.asociatiamame.com/>

BUZĂU

- **Fundația Crucea Alb-Galbenă Buzău**

Adresa: str. Stadionului nr.7, Buzău
Telefon: 0238 721830, 0784286224
E-mail: office@cagbuzau.ro Web: <http://www.cagbuzau.ro/>

CLUJ

- **Asociația Little People România**

Adresa: Cluj-Napoca, Calea Mănăstur 42B, cod 400372
Telefon: 0745.821.573 Web: www.thelittlepeople.ro

- **Asociația Beatrix Bühner Pentru Copii Afecțați de Cancer**

Adresa: str.Fabricii nr.82, Cluj-Napoca
Telefon: 0753021613 E-mail: ghitapopa2000@yahoo.com

- **Asociația Umanitară Alexandru Damian**

Adresa: str. Aurel Vlaicu nr.1, ap.61, et.6, Cluj-Napoca
Telefon: 0264/590.639; 0744.538.256
E-mail: asociatia@alexdamian.com Web: <http://www.alexdamian.com/>

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

CONSTANȚA

- **Asociația „Dăruiește Aripi” Constanța**

Adresa: Centrul Medical de zi FOCUS, B-dul Tomis nr.145

Telefon: 0241.503.428 / 0727.120.385 Email: info@daruiestearipi.ro

- **Asociația Oncologic Rom Constanța**

Adresa: Constanța, Str.Tomis nr.145, Str. Soveja nr.62, bl. R sc.C, ap 68

Telefon: 0723853328 E-mail: oncologicrom@yahoo.com

- **Asociația Parteneri în Progres Constanța**

Adresa: Constanța, str. Zorelelor nr.15 Telefon: 0724316105

E-mail: parteneriinprogres@yahoo.com Web: www.pacientcancer.ro

DOLJ

- **Asociația Bolnavilor de Cancer și Hepatită Oltenia**

Adresa: Str. Toamnei, Nr. 18, Craiova, Dolj

Telefon: 0763.951.373 E-mail: popescu_carmen1976@yahoo.com

GIURGIU

- **Asociația Bolnavilor de Cancer și Hepatită Giurgiu**

Adresa: Str. București, Bl. 107, Sc. C, Ap. 44, Giurgiu, Telefon: 0731237533

E-mail: abchgiurgiu@yahoo.ro, contact@abch.ro Web: www.abch.ro

GORJ

- **Asociația Română De Oncologie “Sfânta Ana”**

Adresa: Str. Minerilor, Nr. 17, Bl. 17, Sc. 1, Ap. 20, Târgu-Jiu, Jud. Gorj

Telefon: 0733652597 E-mail: contact@asociatiadeoncologie.ro

Web: www.asociatiadeoncologie.ro

IAȘI

- **Asociația pentru Dezvoltarea Programelor Sociale A.D.P.S.**

Adresa: str. Păun, nr. 70, Iași

Telefon: 0372873284

E-mail: adpsiasi@yahoo.com

Web: <http://adpsiasi.ro/>

MUREȘ

- **Asociația „Împreună pentru copiii cu cancer”**

Adresa: Bd. 1 Decembrie, nr. 102, Târgu Mureș

E-mail: info@ipcc.ro Telefon: 0751.090.325

Web: <http://www.ipcc.ro/>

SĂLAJ

- **Asociația Română de Cancere Rare – ARCrare**

Adresa: Str. 22 Decembrie 1989, nr.5, Zalău, Sălaj.

Telefon: 0726248707

Email: arcrare@yahoo.com,

office@arcrareromania.ro

Web: www.arcrareromania.ro

SATU MARE

- **Fundația Hans Lindner**

Adresa: Str. Ceahlăului nr. 38, Satu Mare

Telefon: 0261.715.136 / 0361.404.470

Web: <http://www.fundatiahanslindner.ro/>

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

SUCEAVA

- **Asociația Bolnavilor de Cancer Suceava**

Adresa: Suceava, Bdul. 1 Decembrie 1918, nr.22,

în incinta Spitalului Județean, Secția Oncologie

Telefon: 0749103453

E-mail: abcsuceava2010@gmail.com;

carlangianina@yahoo.com

TIMIȘ

- **Asociația OncoHelp Timișoara**

Adresa: Str. Ciprian Porumbescu, Nr.59, Timișoara

Web: <http://www.grupsuportdorinta.blogspot.com>;

www.oncohelp.ro

- **Asociația Împotriva Cancerului Timișoara**

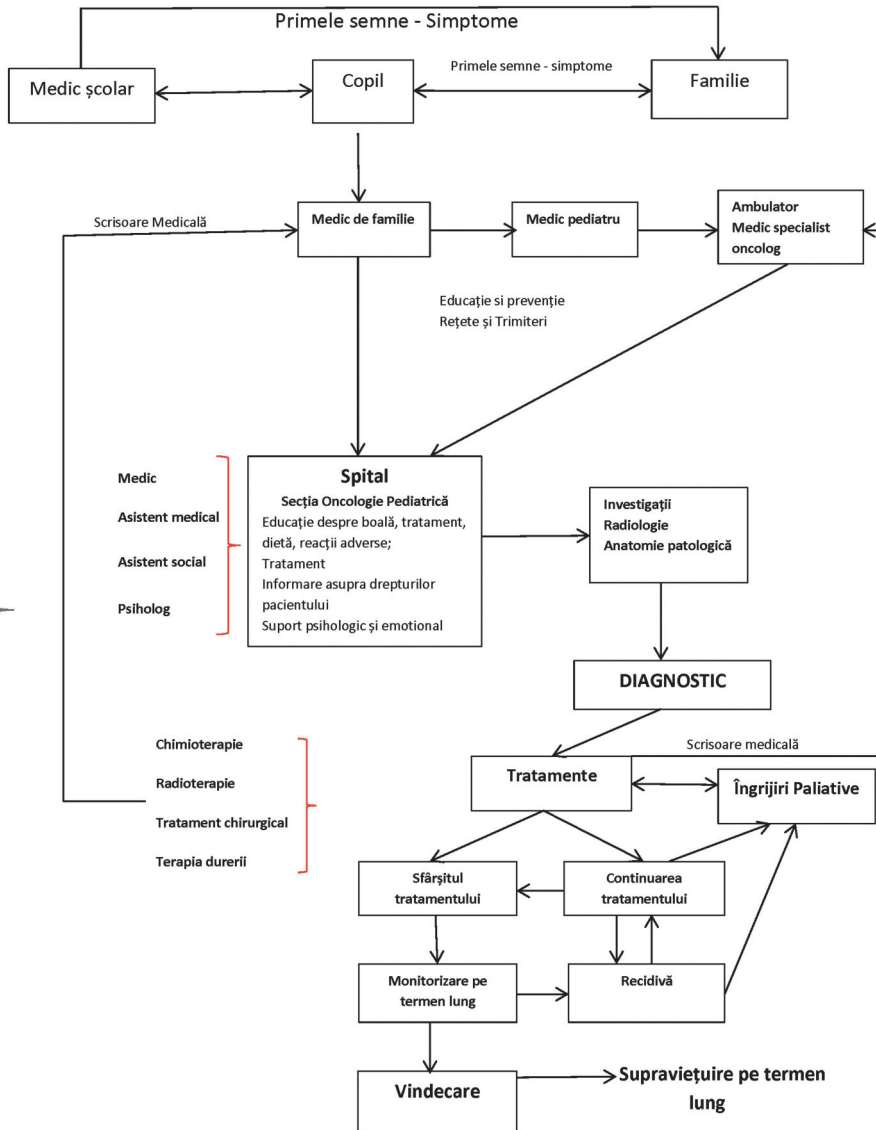
Adresa: Timișoara, str. Sextil Pușcariu, 9/B/10

Telefon: 0721562686

E-mail: ancacroitoru2003@yahoo.com

Web: impotrivacancerului@gmail.com

Traseul pacientului cu suspiciune oncologică

Semnele și simptomele cancerului la copii și tineri

Notă:

Informațiile din această broșură nu înlocuiesc consultarea copilului dumneavoastră de către un doctor.

Traducere și adaptare după: „Signs of Childhood Cancer”

<http://www.ped-onc.org/diseases/SOCC.html>.

Reproducerea totală sau parțială a materialelor din aceasta broșură este permisă numai cu acordul Asociației P.A.V.E.L.

Selecție material informativ: **Olga Cridland, Patricia Costea**

Traducere: **Dana Hădăreanu**

Grafică: **Mihaela Șchiopu**

Consultant de specialitate: **Conf. Dr. Monica Dragomir,**

Șef secție oncologie pediatrică, Institutul Oncologic București,

Președinte Societatea Română de Onco-Hematologie Pediatrică.

Broșura face parte din Campania Națională de Informare privind Semnele Cancerului la Copii și Tineri, din cadrul proiectului **Copiii Noștri Aleg Sănătatea! - C.N.A.S.**

**Centrul de Resurse și Servicii P.A.V.E.L.
(în incinta Institutului Oncologic București
„Prof. Dr. Alexandru Trestioreanu”, etajul 1,
Șoseaua Fundeni, nr. 252, sector 2, București)
Tel/fax: 021/311.27.00**

www.asociatiapavel.ro

CANCER HELP LINE: 0 800 800 421

(apelabil gratuit din rețeaua Telekom)

--

„Publicație co-finanțată de Elveția prin intermediul Programului de Cooperare Elvețiano-Român pentru reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse.”

„Această publicație nu reflectă neapărat poziția oficială a guvernului elvețian. Responsabilitatea pentru conținutul acesteia este asumată în întregime de Asociația P.A.V.E.L.”